Instanța de fond: Judecătoria Chişinău (sediul Centru) dosarul nr. 2ac-545/23
Judecător : Olga Boțan 2-23043539-02-2ac-18092023

DECIZIE

06 februarie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

în componența:
Președintele completului, judecătorul Anatol Pahopol
Judecătorii Ruxanda Pulbere și Dorin Dulghieru

examinând în procedura cererilor cu valoare redusă, cererea de apel declarată de ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023, emisă în procedura cererilor cu valoare redusă, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, înaintată de avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică,-

A CONSTATAT:

Pretenţiile reclamantului.

La 23.03.2023 avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** a depus cererea de chemare în judecată împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea cererii a invocat că, la 14.05.2019 ***** a depus cererea de chemare în judecată împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06.04.2018 și a contractului de antrepriză nr. 714 din 25.04.2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor și a penalităților de întârziere.

A menționat că la 21.07.2019 ***** a înaintat acțiunea reconvențională împotriva ***** cu privire la încasarea sumelor.

A indicat că prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17.12.2020 s-a admis parțial acțiunea depusă de ***** și declarat rezolvit contractul de antrepriză nr.621 din 06.04.2018 încheiat între ***** și ***** și se

repun părțile în poziția anterioară încheierii contractului. S-a încasat de la ***** în beneficiul *****” suma de 13650 (treisprezece mii șase sute cincizeci) euro cu titlu de restituire a avansului de 70% din prețul contractului de antrepriză nr.621 din 06.04.2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 1950 euro cu titlu de restituire a celei de a doua tranșă de 10% din prețul contractului de antrepriză nr.621 din 06.04.2018. S-a declarat rezolvit contractul de antrepriză nr. 714 din 25.04.2018 încheiat între ***** și ***** și se repun părțile în poziția anterioară încheierii contractului. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 9345 euro, cu titlu de restituire a avansului de 70% din prețul contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 1335 euro, cu titlu de restituire celei de a doua tranșă de 10% și o parte din tranșa a treia din prețul contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** cheltuielile de judecată în sumă de 11751,66 lei pentru taxa de stat, suma de 4320 lei pentru efectuarea expertizei și cheltuielile suportate în legătură cu achitarea taxei de stat la etapa de mediere a litigiului în sumă 2 de 980 lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins. Se respins ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională înaintată de *****. Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21.12.2020 s-a obligat ***** să restituie ***** toate bunurile primite în baza contractelor de antrepriză nr.621 din 06.04.2018 și nr. 714 din 25.04.2018 ca urmare a rezolvirii contractelor cu repunerea părților în poziția inițială.

La 18.12.2020 ***** a declarat apel nemotivat, iar la 24.02.2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii și hotărârii suplimentare ale primei instanțe, solicitând admiterea acestora, casarea integrală a hotărârilor primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea inițială să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă.

La 18.02.2021 *****, reprezentată de avocatul Roman Crivenco a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare ale primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului și casarea hotărârii suplimentare a primei instanțe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21.04.2021 a fost admisă cererea depusă de *****, reprezentată de avocatul Roman Crivenco cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost repusă ***** în termenul de apel declarat împotriva hotărârii suplimentare ale primei instanțe.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21.10.2021 s-a respins apelul declarat de *****. S-a admis apelul declarat de ***** S-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17.12.2020 și hotărârea suplimentară din

21.12.2020 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care: Cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06.04.2018 și a contractului de antrepriză nr. 714 din 25 .04.2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor, penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată se respinge. Cererea reconvențională înaintată de *****împotriva *****cu privire la încasarea sumelor și a cheltuielilor de judecată, s-a admis integral. S-a încasat din contul ***** în beneficiul ***** suma de 1950 euro, cu titlu de datorie ce rezultă din contractul nr. 612 din 06 aprilie 2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, suma de 4000 euro, cu titlu de datorie ce rezultă din contractul nr. 714 din 25.04.2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, suma de 1950 euro cu titlu de penalitate contractuală ce rezultă din contractul nr. 621 din 06.04.2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, suma de 1335 euro cu titlu de penalitate contractuală ce rezultă din contractul nr. 714 din 25.04.2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitate în primă instanță și în instanța de apel în sumă totală de 17369,50 lei.

La 07.12.2021 ***** a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii suplimentare a primei instanțe și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08.06.2022 s-a decis admiterea recusului declarat de ***** , casarea integrală a Curții de Apel Chișinău din 21.10.2021, menținerea hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17.12.2020 și a hotărârii suplimentară a Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 21.12.2020.

A indicat că în rezultatul examinării cauzei, reclamanta a suportat cheltuieli de judecare a cauzei, și anume, cheltuieli de asistență juridică în sumă totală de 43000 lei, care solicită a fi încasate de la pârâta *****

Relatează că, ***** în litigiul respectiv a fost reprezentată de avocatul Roman Crivenco.

Susține în continuare că, achitarea cheltuielilor pentru asistență juridică se confirmă prin factura de paltă, actul de verificare, raportul de activitate a avocatului, copia actului de predare-primire a serviciilor prestate în baza contractului de asistență juridică nr. 331 din 19 februarie 2019.

Prin urmare, a solicitat încasarea de la ***** în beneficiul ***** suma de 43000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate de ***** în cauza civilă în prima instanță, în ordine de apel și recurs, intentată la acțiunea depusă de ***** împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză

nr. 621 din 06.04.2018 și a contractului de antrepriză nr. 14 din 25.04.2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor și a penalităților de întârziere. Încasarea de la ***** în beneficiul ***** suma de 2000 lei în calitate de cheltuieli pentru asistență juridică suportate de reclamanta ***** în prezenta cauză.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, parțial.

- S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 43000 (patruzeci și trei mii,00) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate în pricina civilă examinată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** privind rezoluțiunea contractelor de antrepriză, încasarea sumelor, penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată (nr. 2c-1698/19).

- În rest, cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** în partea pretenției privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei în prezenta cauză, s-a respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului.

La data de 03.07.2023 ***** a depus cerere de apel nemotivată, solicitând casarea hotărârii judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023 și emiterea unei noi decizii privind respingerea ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată sau remiterea cauzei spre rejudecare, în instanța de fond.

Respectarea termenului de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În speță s-a stabilit că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 26.06.2023 (f.d.164), iar apelul nemotivat a fost depus la 03.07.2023 (f.d. 173).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06.10.2023, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de *****, acordând apelantului, termen de 10 zile de la data recepționării prezentei încheieri, pentru depunerea cererii de apel în

conformitate cu prevederile art. 364 – 365 CPC al RM, inclusiv în limba de stat și într-un număr egal cu participanți la process.

La 16.10.2023 a fost depusă cererea de apel motivată, respectiv, se deduce că, *****, a respectat termenul legal de declarare a apelului motivat.

Argumentele părţilor.

Prin cererea de apel, ***** a indicat că nu este de acord cu hotărârea emisă, pasibilă de a fi casată cu emiterea unei noi hotărâri.

A indicat că în scopul probării cheltuielilor suportate pentru asistență juridică, urmează a fi prezentate cumulativ 3 acte de bază și anume contractul de asistență juridică încheiat între părți, factura fiscală și dovada achitării plății (în cazul plății prin virament, dovada transferului bancar, iar în cazul achitării în numerar – ordinul de plată de strictă evidență).

A indicat că la materialele cauzei nu se regăsesc probe veridice și suficiente pentru probarea cheltuielilor pretins suportate.

Susține că reprezentantul reclamantului nu a prezentat un contract de asistență juridică, potrivit căruia instanța de judecată ar putea determina modalitatea de calcul al onorariului stabilit persoanei juridice pentru prestarea serviciilor avocaționale, dar și prețul acestora, inclusiv și modalitatea de plată.

Or în baza raportului de activitate din 10.07.2022 prezentat de reprezentantul reclamantului este imposibil de stabilit care anume este prețul serviciilor și daca aceste cheltuieli sunt sa nu sunt întemeiate.

Mai indică apelantul cu privire la factura fiscală seria, nr. EAB000939540 din 13.07.2022 (f.d.143) că acestea nu probează suportarea unor cheltuieli de către *****, ci doar îndeplinirea de către ***** a obligației sale de emitere a actului fiscal. Ținând cont de faptul că există posibilitatea legală de revocare şi/sau anulare a unei facturii fiscale, efectuarea unei plăți urmează a fi confirmată obligatoriu cu prezentarea dovezii transferului bancar sau a ordinului de plată de strictă evidență.

A menționat că la materialele cauzei lipsesc copiile de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată care fac dovada vreo unor achitări ale onorariilor avocaților din cadrul Biroului Asociat de Avocați „Justice” de către reclamant.

Consideră că contractul de asistență juridică şi factura fiscală sus indicată supra sunt emise fictiv.

A indicat că potrivit raportului privind activitatea avocatului din 10.07.2022 (f.d.147), ***** a beneficiat de servicii juridice acordate de către avocatul Crivenco Roman în cauza civilă nr. 2c-1698/19 începând cu 19.02.2019, însă,

potrivit facturii fiscale anexate la materialele cauzei (f.d. 143), la rubrica 10.1, temeiul emiterii facturii fiscale este indicat „servicii de asistență juridică conform contractului 331 din 19.02.2022”. Deci, potrivit înscrisurilor prezentate, Contractul de asistență juridică a fost încheiat exact la 3 (trei) ani ulterior acordării serviciilor juridice;

Susține că în mod obișnuit, în cazul în care nu este stabilită o sumă fixă în contractul de asistență juridică, avocații eliberează lunar facturi fiscale pe toată perioada valabilității contractului pentru serviciile juridice acordate, potrivit art. 117 din Codul fiscal „prezentarea facturii fiscale se efectuează la momentul apariției obligației fiscale” sau cel puțin pentru reprezentarea intereselor pe dosar în instanțele judecătorești de fiecare nivel în parte (17.12.2020 - hotărârea primei instanțe, 21.10.2021 - decizia CAC, 08.06.2022 - decizia CSJ), nu eliberarea unei facturi comune cu 3 (trei) ani ulterior prestării acestor servicii. Reiese că, avocatul nu a achitat impozite la stat din activitatea sa timp de trei ani.

La fel a menționat că potrivit Raportului privind activitate a avocatului din 10.07.2022, reprezentantul reclamantului a ajuns la suma de 45000 lei adunând timpul ocupat pe dosar pentru perioada 19.02.2019- 27.06.2022, însă în cererea de chemare în judecată privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, avocatul Tatiana Crivenco, la pagina 4 din acțiune (primul alineat de sus) invocă, citez: „Părțile Contractului de asistență juridică nr. 331 din 19 februarie 2019 au stabilit un tarif de 43 000 lei pentru litigiu în cauză”.

Prin urmare, susține că nu ne este clar, în contractul de asistență juridică a fost stabilită o sumă fixă de 43000 lei pentru reprezentarea intereselor în litigiu de bază în poate trei instanțe sau părțile au convenit la rarificarea serviciilor avocatului per oră? Cu părere de rău, nu se poate stabili cu certitudine acest moment, deoarece reprezentantul reclamantului nu a prezentat instanței contractul de asistență juridică, rămâne doar să presupunem.

Indică în continuare că studiind actele anexate la materialele cauzei în temeiul cărora reclamanta îşi întemeiază pretențiile, au fost depistate divergențe substanțiale:

- în Actul de predare-primire a serviciilor din 10.07.2022 (f.d.146) fiind vizată ***** este aplicata ștampila persoanei juridice *****, nu este clar, care este rolul ultimei în litigiu dintre ***** şi *****;

- în factura fiscală din 13.07.2022 (f.d.143), actul de verificare a decontărilor reciproce (f.d.145), precum şi în raportul privind activitatea avocatului pentru acordarea asistenței juridice pentru cauza nr. 2c-1698/2019 (f.d. 147-148) este indicată suma de 45000 lei, însă reprezentantul reclamantului în cererea sa a

invocat suportarea cheltuielilor în mărime de 43000 lei pentru dosarul de bază şi 2000 lei pentru reprezentarea intereselor în actualul dosar (pag.3-5 din acțiune).

Reieșind din divergențele descrise supra, factura fiscală prezentată de reprezentantul reclamantului, nu face dovada plății unor sume în legătură cu litigiile la care face trimitere. Factura în cauză nu demonstrează temeinicia pretențiilor înaintate şi nu îndeplinește condițiile necesare pentru a fi considerată drept dovada ale unor plăți efectuate de reclamant.

Susține că raportul privind activitatea avocatului şi actul de primire-predare a serviciilor prestate sunt datate cu 10.07.2022, factura fiscală prezentată spre plată fiind emisă la data de 13.07.2022. Totodată, în Actul de primire-predare a serviciilor la pct. 2 este indicat, citez: „clientul a achitat integral onorariul şi toate cheltuielile în baza contractului [...]" însă, potrivit Actului de verificare a decontărilor reciproce (f.d. 145) se evidențiază trei achitări, după emiterea facturii fiscale, şi anume, la data de 15.07.2022 - 15000 lei, la data de 15.09.2022 - 20000 lei şi la data de 03.11.2022 - 10 000 lei, plăti pentru care nu a fost prezentată nici o dovadă de plată, fie prin virament sau numerar.

Astfel, consideră că *****avea obligația să achite serviciile avocatului prin virament. Prin urmare, dacă achitările indicate în Actul de verificare a decontărilor reciproce, într-adevăr au avut loc, reprezentantul reclamatului, pentru a demonstra cuantumul cheltuielile juridice pretins, urma să prezinte instanței şi ***** dispozițiile de plată prin virament din 15.07.2022, 15.09.2022 şi 03.11.2022.

Consideră că multiple divergențele depistate în actele prezentate, provoacă dubii rezonabile privitor la autenticitatea acestora. Se creează impresia că aceste acte au fost alcătuite în grabă, din neatenție fiind admise un şir de gafe, fără a se preocupa de aspectul credibil şi legal al acestora.

Reieșind din cele menționate, evidențiază că la materialele cauzei lipsesc cu desăvârșire dovezile care urmează să fie prezentate în sensul probării faptului că suma de 45000 lei este suma cheltuielilor de asistență juridică a căror compensare se solicită prin prisma prevederilor art. 96 CPC au fost real angajate în cele 3 procese judiciare.

Susține că deși, la materialele cauzei nu există probe privind faptul că cheltuielile a căror compensare se solicită au fost real suportate de ***** în cele 3 cauze civile şi că aceste cheltuieli urmează să fie încasate de la *****, în final prima instanța a ajuns la o concluzie contradictorie privind admiterea parțială a acțiunii şi dispunerea încasării cheltuielilor de asistență juridică în suma de 43 000 lei.

A indicat că potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, „o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil”. Potrivit pct. 36, unul dintre elementele inerente ale hotărârii este motivarea, care, trebuie să fie coerentă, clară şi lipsită de ambiguități şi de contradicții. Ea trebuie să permită urmărirea unui raționament care a condus judecători la aceasta.

Susține apelanta că în hotărîrea contestată există contradicții esențiale în raport cu materialele cauzei, or dispunerea încasării presupuselor cheltuieli de asistență juridică în cuantum de 43000 lei, în lipsa probelor care ar demonstra cu certitudine precum că aceste cheltuieli au fost cu adevărat efectuate, provoacă dubii rezonabile privitor la imparțialitatea instanței pe cauza respectivă.

Susține că neprezentarea de către partea reclamantă a dovezii achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată de strictă evidență), or obligativitatea prezentării acestor înscrisuri rezultă din prevederile art. 96 alin. (1) coroborat cu prevederile art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, solicitantul cheltuielilor de asistență juridică urmând să probeze realitatea acestora, că acestea au fost suportate efectiv de către reclamant, iar compensarea de către pârât este întemeiată. Necesitatea prezentării dovezii achitării se regăsește în practica Curții Europene a Drepturilor Omului, fiind recomandată de Curtea Supremă de Justiție (Hotărârea nr. 25 din 28.06.2004, pct. 21) şi de către Consiliul Uniunii Avocaților (Decizia nr. 2 din 30.03.2012). Dovada efectuării unei plăți nu are loc prin facturile fiscale, ci doar prin bonurile de plată sau prin dispozițiile de plată prin virament, ambele reprezentând documentele utilizate la încasarea/transferul mijloacelor băneștii din vânzarea mărfurilor, executarea lucrărilor şi a serviciilor.

În continuare a indicat că potrivit prevederilor art. 93 alin. (16) din Codul fiscal, factura fiscală reprezintă formularul tipizat de document primar cu regim special, pe suport de hârtie sau în formă electronică, prezentat cumpărătorului (beneficiarului) la livrare de mărfuri, servicii.

Prin urmare, această factură fiscală nu demonstrează efectuarea vreo unor plăți de către *****, ci doar executarea de către ***** a obligației sale de a emite actul fiscal la momentul apariției obligației fiscale.

Menționează că, pe perioada anilor 2019-2022, pe rolul Judecătoriei Chişinău, Curţii de Apel Chişinău, şi a Curţii Supreme de Justiţie, afară de cauzele nr. 2c- 1698/2019, nr. 2ac-104/2021, nr. 2rac-318/21 la cererea ***** împotriva

*****, s-au aflat şi alte cauze cu participarea avocatului Crivenco Roman în interesele *****: cauza nr. 2c-l 14/2019 la cererea *****, cauza 2c-3100/2019 la cererea ***** împotriva *****, cauza nr. 2c-1247/2021 la cererea*****" împotriva *****etc. Mai mult, hotărârea pe cauza nr. 2c- 1698/2019 pentru care ***** solicită încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică în prezenta cauză, până la moment nu a executat-o, fapt pentru care a fost sancționat administrativ prin hotărârea nr.4-35/2023 a Judecătoriei Chişinău, menținută prin decizia Curții de Apel Chişinău (se anexează).

Consideră că înscrisurile prezentate de partea reclamantă, demonstrează doar faptul că, ***** a deservit juridic *****, inclusiv compania*****, administratorul căreia la fel este *****. Prin actul de verificare a decontărilor reciproce se stabilește careva relații/raporturi între ***** şi *****, ceea ce se observă şi din hotărârile menționate supra, astfel încercând-se, prin această acțiune în justiție, de a pune pe seama apelantului *****, în mod neîntemeiat, prețul integral al abonamentului privind serviciile juridice.

Cu referire la actul de verificare dintre ***** şi ***** pentru perioada 1 ianuarie 2022 -31 decembrie 2022. Acest act nu corespunde rigorilor stabilite de legislație, ori potrivit art. 24 alin. (1) - (2) din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, entitatea are obligația să efectueze inventarierea generală a elementelor de activ şi pasiv, cel puțin o dată pe an pe parcursul desfăşurării activității sale, în cazul reorganizării sau încetării activității, precum şi în cazurile prevăzute de Regulamentul privind inventarierea, aprobat de *****. (2) Modul şi regulile de efectuare a inventarierii se elaborează şi se aprobă de *****.

Subsecvent, potrivit pct. 72 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29 mai 2012, soldurile efective ale creanțelor şi datoriilor trebuie să fie confirmate prin extrase de conturi INV-9 ..Extras de cont" (Anexa 13) şi/sau acte de verificare a decontărilor reciproce.

Actul de verificare dintre două persoane juridice certifică creanțele şi datoriile reciproce. La materialele cauzei nu există nici o probă care atestă temeiul nașterii raporturilor obligaționale dintre cele două entități, dar mai ales că soldurile ar avea vreo tangență cu prestarea serviciilor juridice pe dosarele cu participarea *****.

Atragem atenția asupra faptului că, în materialele cauzei nu se regăsesc date privind temeiul legal şi modalitatea de calcul a cheltuielilor pretins a fi suportate de cele trei cauze cu participarea *****.

Potrivit art. 54 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, avocatul este obligat să acorde asistență juridică conform

contractului încheiat cu clientul. Conform art. 60 alin. (1) din aceeași lege, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă.

Subsecvent, în conformitate cu art. 6 alin. alin. (1) - (2) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 29 ianuarie 2011, contractul de asistență juridică trebui să îndeplinească toate condițiile prevăzute de Lege prin care acesta dobândește putere juridică. Acesta trebuie să conțină, inter alia, obiectul contractului, care poate fi limitat la una sau mai multe dintre activitățile prevăzute de Lege sau care poate avea caracter general şi onorariul.

Potrivit art. 64 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 29 ianuarie 2011, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice. Alin. (8) prevede că onorariile pot fi stabilite astfel: a) onorarii orare; b) onorarii fixe (forfetare); c) onorarii de succes; d) onorarii formate din combinarea criteriilor de la lit. a), b) şi c).

Prin urmare, în baza raportului de activitate prezent la materialele cauzei, instanța ar putea să stabilească doar timpul acțiunilor efectuate de avocat, însă este în imposibilitate să stabilească care anume este prețul serviciilor şi, pe cale de consecință, dacă aceste cheltuieli sunt sau nu sunt întemeiate, ori în cererea de chemare în judecată, reprezentantul ***** a menționat că, potrivit raportului, pe cele trei cauze în privința cărora se solicită cheltuielile de asistență juridică timpul este de 45 ore.

În mod normal, avocatul reclamantului urma să prezinte un înscris care să ateste tariful onorariului pentru fiecare serviciu în parte, pentru a putea să fie efectuate calculele corespunzătoare. Contrar, avocatul a anexat factura fiscală care probează prestarea serviciilor de asistență juridică de către ***** pe perioadă anului 2022, calculează suma integrală pretins a fi achitată de ***** şi împarte suma totală la numărul de ore indicate în raport, stabilind astfel că, onorariul ar rezulta la preț de 1000 lei/oră, indiferent de tipul serviciului acordat.

Indică apelantul cu referire la încheierea nr. 2c-737/23 din 26 iunie 2023, potrivit art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere.

Având în vedere că procedura prealabilă prevăzută de către legiuitor la art. 267 lit. a) din Codul de procedură civilă este reglementată ca o condiție de exercitare a dreptului la acțiune, a cărei neîndeplinire este sancționată cu scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, conducând-ne de art. 6 din Convenţia

Europeană pentru Apărarea Drepturilor şi Libertăţilor Fundamentale ale Omului, în ‘conformitate cu prevederile art. art. 26, 27, 56, 185 alin. (4), art. 267 alin. (1) lit, a) din Codul de procedură civilă, la data de 20 aprilie 2023 a depus cerere privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată pentru nerespectarea procedurii prealabile de către reclamant.

Deci, dacă cererea a fost depusă fără soluționarea prealabilă, pe cale extrajudiciară, instanța, printr-o încheiere susceptibilă de recurs, o va restitui, în temeiul art. 170 alin. (1) lit. a) CPC sau dacă este acceptată în procedură, o va scoate de pe rol, în temeiul art. 267 lit. a) CPC, în care se va indica necesitatea soluționării prealabile a litigiului.

Însă, instanța nu a examinat argumentele părților imparțial şi obiectiv, dar potrivit încheierii e respingerea cererii pârâtului, s-a detașat de rolul său de arbitru în proces şi s-a poziționat ca avocat al reprezentantului reclamatului, contrar materialelor cauzei şi menționând argumente în apărarea acestuia pe care reprezentantul nu le-a invocat în obiecțiile sale, şi anume în aliniatul 5 al încheieri din 26.06.2023, ”reprezentantul reclamantului la data de 22 mai 2023 a depus obiecții la cererea pârâtului prin care s-a expus împotriva acestei cereri şi a solicitat respingerea acesteia, invocând că procedura prealabilă de soluționarea litigiului a fost respectată ”.

Totodată, instanța urma să expedieze în adresa părților copia încheierii de respingere a cererii ***** privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, şi să stabilească un nou termen pentru soluționarea cererii de chemare în judecată, termen care ar permite pârâtul să depună cererea de examinarea cauzei în procedură generală şi/sau referința pe caz. Însă, prin pronunțarea încheierii şi hotărârii la aceiași dată, 26 iunie 2023 (emise cu data din urmă), consideră că le-a fost lezat dreptul la un proces echitabil garantat de legislația în vigoare a RM.

În concluzie, în lipsa dispozițiilor de plată prin virament sau a bonurilor de plată, în lipsa contractului de asistență juridică, în lipsa listei detaliate a acțiunilor efectuate de avocat întocmite în modul corespunzător, cu introducerea tarifului, conchidem că pe această cauză reprezentantul ***** a eșuat în a proba întrunirea condițiilor obligatorii care întemeiază solicitarea unui participant la proces care a avut cîştig de cauză să ceară compensarea cheltuielile de asistență juridică.

În susținerea cerințelor a indicat prevederile articolul 130 alin. (1) CPC, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. (2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă

prestabilită fără aprecierea lor. (3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficiența pentru soluționarea cauzei. (4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinței unor probe faţă de altele. (5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare şi comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Prin urmare, indică că, prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, adoptând o hotărâre, care vine în contradicție cu materialele cauzei, motiv din care solicităm casarea hotărârii primei instanțe.

La 11.01.2024 prin intermediul Direcției de Informare și Documentare a Curții de Apel Chișinău, avocatul Tatiana Crivenco acționând în interesele ***** referința împotriva cererii de apel declarate.

Consider că argumentele şi afirmațiile invocate de către partea apelantă sunt vădit lipsite de suport juridic şi ţin mai mult de nemulțumirea acesteia legată de soluția instanței decât de temeinicia şi legalitatea hotărârii. Hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 26.06.2023 fiind una corectă şi legală, fapt care rezultă din motivarea şi concluziile instanței.

Argumentul adus de apelantă în punctul I al referinței precum că: „partea care solicită compensarea cheltuielilor de judecată trebuie să prezinte probe la caz, astfel de probe nu există”, îl consideră fără raționament, or hotărârea din 26.06.2023 a fost adoptată de prima instanță în baza probelor prezentate la cererea de chemare în judecată, pe care instanța le-a considerat suficiente şi concludente în justificarea pretențiilor înaintate. Astfel, în fila 6 a hotărârii motivate, instanța a indicat: „reclamantul a prezentat copia facturii fiscale seria nr. EAB000939540 din 13 iulie 2022 pentru asistență juridică în mărime de 45000 lei (fd.138), copia mandatului avocatului Roman Crivenco semnat în baza contractului prestări servicii juridice nr. 331 din 19 februarie 2019 (f.d.13), copia actului de verificare a decontărilor reciproce din 31 decembrie 2022 (f.d,140),copia actului de predare-primire a serviciilor din 10 iulie 2022 (f.d.141)”.

Faptul că s-au comis careva greșeli la redactare în probele prezentate de noi la cererea de chemare în judecată, nu presupune că cheltuielile solicitate nu sunt justificate şi că nu au fost suportate de către intimată.

Astfel greșeli de redactare s-au produs în factura fiscală unde este indicat „servicii de asistență juridică conform contractului 331 din 19.02.2022”, corect

însă este „19.02,2019”. De asemenea greșeală de redactare s-a produs şi în raportul de activitate în pct „Total spre plată : 45 000 lei”, corect însă este „Total spre plată : 43 000 lei”.

Acestea au fost niște erori la redactare, or noi în cererea de chemare în judecată am indicat corect suma solicitată de 43 000 lei cu titlu de cheltuieli suportate de intimată pe cauza intentată ***** vs ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06 aprilie 2018 şi a contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor şi a penalităților de întârziere, şi tot corect s-a indicat că „Părţile Contractului de asistență juridică nr. 331 din 19 februarie 2019 au stabilit un tarif de 43 000 lei pentru litigiul în cauză”.

Explicăm, totodată că în factura fiscală seria nr. EAB000939540 este indicată suma de 45 000 lei deoarece prin factura respectivă clientul a achitat atât serviciile de asistență juridică acordate în cadrul procesului de bază (43 000 lei) cât şi serviciile de asistență juridică acordate în prezentul proces (2000 lei), fiind eliberată o singură factură, așa fiind înțelegerea între părți.

Astfel, în solicitările din cererea de chemare în judecată s-a indicat clar: „ A încasa din contul ***** în beneficiul *****, suma de 43000 lei, în calitate de cheltuieli de asistență juridică suportate de reclamanta *****, pe cauza civilă, în prima instanță, în ordine de apel si recurs. intentată ***** vs ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06 aprilie 2018 şi a contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor şi a penalităților de întârziere. A încasa din contul ***** în beneficiul *****, suma de 2000 lei în calitate de cheltuieli de asistentă juridică suportate de reclamanta ***** în prezenta cauză.

Prin urmare, argumentele şi concluziile aduse de apelantă sunt formale, având în vedere faptul că apelantul nu pune la îndoială munca avocatului în dosarul de bază, descrisă cu amănunte în raportul de activitate, dar a făcut referire la niște greșeli care s-au produs la redactarea actelor, deşi în cererea de chemare în judecată am argumentat destul de clar pretențiile şi solicitările.

În ceea ce privește argumentul adus de apelată că: „astfel încercându-se, prin această acțiune în justiție, de-a pune pe seama apelantului *****, în mod neîntemeiat, prețul integral al abonamentului pentru serviciile juridice”, îl consideră absolut eronat.

Susține că cauza intentată de ***** împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06 aprilie 2018 şi a contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018, repunerea părților în situația anterioară,

încasarea sumelor şi a penalităților de întârziere, a fost una destul de complexă, iar aceasta o evidențiază cererile, referințele depuse de avocat, cererea de apel, cererea de recurs, procesele-verbale ale ședințelor de judecată, prin care se confirmă şi participarea fizică a avocatului la proces în 16 ședințe de judecată.

Astfel, instanța la încasarea cheltuielilor de asistență juridică a ținut cont de complexitatea cauzei, de faptele stabilite, de volumul de lucru, apreciind necesitatea cheltuielilor, realmente angajate şi rezonabile ca mărime, fiind cercetate şi studiate toate probele.

Pe de altă parte ***** în primă instanță nici măcar nu a depus referință, în instanța de apel însă s-a axat pe niște momente formale, fără însă a arăta prin ce anume este ilegală hotărârea primei instanțe.

Referitor la raportul de activitate, menționează că în acesta au fost incluse principalele acțiuni întreprinse de avocat la prestarea serviciilor de asistență juridică, fiind indicate inclusiv şi limitele temporale dedicate acordării asistenței juridice, însă ținând cont de complexitatea litigiului examinat şi parcurgerea mai multor grade de jurisdicție, constatăm că volumul de muncă a avocatului a fost unui mult mai mare, fără a fi indicat în raportul de activitate, şi anume studierea legislației şi a practicii judiciare, discuțiile legate de acest litigiu purtate cu clientul, întocmirea proiectelor de cereri şi coordonate cu clientul, etc.

În concluzia celor expuse, deduce că Hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 26.06.2023 este una întemeiată, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, instanța călăuzindu-se de lege. Probele fiind pertinente, admisibile şi veridice, iar toate luate în ansamblu, au fost suficiente pentru soluționarea şi admiterea acțiunii. La admiterea acțiunii, instanța şi-a argumentat concluziile, constatând probele prezentate de noi ca fiind veridice şi care corespund realității.

Având în vedere cele menționate mai sus, solicită instanţei de a respinge cererea de apel înaintat de ***** ca fiind una neîntemeiată şi menținerea Hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 26.06.2023 emisă pe cauza înaintată de ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

<u>Aprecierea instanţei de apel.</u>

Audiind participanții prezenți la proces, analizând motivele invocate în cererea de apel și studiind materialele cauzei, Colegiul consideră necesar de a admite apelul și a modifica hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din

26.06.2023 în partea cuantumului compensării cheltuielilor de asistență juridică, în rest cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele motive.

În conformitate cu art.385 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanțe.

Art.239 din Codul de procedură civilă stipulează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

Conform recomandărilor Avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Instanța de apel menționează că, art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei.

Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Colegiul reține că acțiunea înaintată de avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, a fost examinată în procedura cererilor cu valoare redusă, reglementată de capitolul XXI1 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 276^4 alin.(5) Cod de procedură civilă, „instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.276^3 fiind aplicabile corespunzător”.

Potrivit art. 276^3 alin.(1) și (2) Cod de procedură civilă, „procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică”.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, „instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate,

legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces".

Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel".

Totodată, prevederile art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilesc că „circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace probante nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace".

În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, „instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea

multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege”.

Din materialele cauzei reiese că, la 14.05.2019 ***** a depus prin intermediul avocatului Roman Crivenco, cererea de chemare în judecată împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06.04.2018 și a contractului de antrepriză nr. 714 din 25.04.2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor și a penalităților de întârziere (f.d.7-12).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20.05.2019 s-a acceptat spre examinare în procedura de soluționare amiabilă a litigiului cererea de chemare în judecată depusă de ***** a depus prin intermediul avocatului Roman Crivenco împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06.04.2018 și a contractului de antrepriză nr. 714 din 25.04.2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor și a penalităților de întârziere (f.d.14-15).

La 27.07.2019 ***** a înaintat acțiunea reconvențională împotriva ***** cu privire la încasarea sumelor (f.d.20-22).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20.11.2019 s-a acceptat spre examinare acțiunea reconvențională depusă de SC „Arama R” într-o procedură cu cererea de chemare în judecată depusă de ***** a depus prin intermediul avocatului Roman Crivenco (f.d.25).

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 17.12.2020 s-a admis parțial acțiunea depusă de ***** și declarat rezolvit contractul de antrepriză nr.621 din 06.04.2018 încheiat între ***** și ***** și se repun părțile în poziția anterioară încheierii contractului. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 13650 (treisprezece mii șase sute cincizeci) euro cu titlu de restituire a avansului de 70% din prețul contractului de antrepriză nr.621 din 06 aprilie 2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 1950 euro cu titlu de restituire a celei de a doua tranșă de 10% din prețul contractului de antrepriză nr.621 din 06 aprilie 2018. S-a declarat rezolvit contractul de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018 încheiat între ***** și ***** și se repun părțile în poziția anterioară încheierii contractului. Se încasează de la ***** în beneficiul ***** suma de 9345 euro, cu titlu de restituire a avansului de 70% din prețul contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 1335 euro, cu titlu de restituire celei de a doua tranșă de 10% și o parte din tranșa a treia din prețul contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018. S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** cheltuielile de judecată în sumă de 11751,66 lei pentru

taxa de stat, suma de 4320 lei pentru efectuarea expertizei și cheltuielile suportate în legătură cu achitarea taxei de stat la etapa de mediere a litigiului în sumă de 980 lei. În rest cererea de chemare în judecată s-a respins. Se respins ca fiind neîntemeiată, acțiunea reconvențională înaintată de ***** (f.d.34-44).

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 21.12.2020 s-a obligat ***** să restituie ***** toate bunurile primite în baza contractelor de antrepriză nr.621 din 06 aprilie 2018 și nr. 714 din 25 aprilie 2018 ca urmare a rezolvirii contractelor cu repunerea părților în poziția inițială (f.d.45-46).

La 18 februarie 2021 *****, reprezentată de avocatul Roman Crivenco a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare ale primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului și casarea hotărârii suplimentare a primei instanțe (f.d.49-51).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 aprilie 2021 a fost admisă cererea depusă de *****, reprezentată de avocatul Roman Crivenco cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost repusă ***** în termenul de apel declarat împotriva hotărârii suplimentare ale primei instanțe (f.d.53-57).

La 18 februarie 2021 *****, reprezentată de avocatul Roman Crivenco a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare ale primei instanțe, solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului și casarea hotărârii suplimentare a primei instanțe (f.d.58-63).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2021 s-a respins apelul declarat de *****. S-a admis apelul declarat de ***** S-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 decembrie 2020 și hotărârea suplimentară din 21 decembrie 2020 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care: Cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** privind declararea rezoluțiunii contractului de antrepriză nr. 621 din 06 aprilie 2018 și a contractului de antrepriză nr. 714 din 25 aprilie 2018, repunerea părților în situația anterioară, încasarea sumelor, penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată se respinge. Cererea reconvențională înaintată de *****împotriva *****cu privire la încasarea sumelor și a cheltuielilor de judecată, s-a admis integral. S-a încasat din contul ***** în beneficiul ***** suma de 1950 euro, cu titlu de datorie ce rezultă din contractul nr. 612 din 06 aprilie 2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, suma de 4000 euro, cu titlu de datorie ce rezultă din contractul nr. 714 din 25 aprilie 2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, suma de 1950 euro cu titlu de penalitate contractuală ce rezultă din contractul nr. 621 din 06 aprilie 2018, conform cursului oficial BNM la data

achitării, suma de 1335 euro cu titlu de penalitate contractuală ce rezultă din contractul nr. 714 din 25 aprilie 2018, conform cursului oficial BNM la data achitării, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat achitate în primă instanță și în instanța de apel în sumă totală de 17369,50 lei (f.d.78-88).

La 07 decembrie 2021 ***** a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii suplimentare a primei instanțe și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.89-93).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2022 s-a decis admiterea recusului declarat de ***** , casarea integrală a Curții de Apel Chișinău din 21 octombrie 2021, menținerea hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 17 decembrie 2020 și a hotărârii suplimentară a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 21 decembrie 2020 (f.d.99-109).

Pe parcursul examinării pricinii nominalizate ***** a beneficiat de asistență juridică acordată de către avocatul Roman Crivenco (f.d.13).

În aceste sens, ***** la data de 19 februarie 2019 a încheiat contract de asistență juridică nr. 331cu avocatul Roman Crivenco.

La data de 10 iulie 2022 ***** și avocatul Roman Crivenco au semnat actul de predare-primire a serviciilor în baza contractului prestări servicii juridice nr. 331 din 19 februarie 2019 (f.d.141).

Prin copia facturii fiscale seria nr. EAB000939540 din 13 iulie 2022, ***** a achitat în contul avocatului Bîrcă Grigore suma de 45000 lei pentru serviciile juridice în baza contractului nr. 331 din 19 februarie 2019, cauza ***** vs ***** (f.d.138).

Potrivit actului de verificare a decontărilor reciproce din 31 decembrie 2022 semnat de ***** și biroul de avocați, nu se atestă datorii din partea ***** în achitarea cheltuielilor pentru asistență juridică prestată în baza contractului prestări servicii juridice nr. 331 din 19 februarie 2019 (f.d.140).

La 23.03.2023 avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** a depus cererea de chemare în judecată împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 43000 lei (f.d.3-5).

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, parțial.

- S-a încasat de la ***** în beneficiul ***** suma de 43000 (patruzeci și trei mii,00) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică suportate în pricina civilă examinată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva

***** privind rezoluțiunea contractelor de antrepriză, încasarea sumelor, penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată (nr. 2c-1698/19).

- În rest, cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** în partea pretenției privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei în prezenta cauză, s-a respins ca neîntemeiate (f.d.164).

La data de 03.07.2023 ***** a depus cerere de apel nemotivată, solicitând casarea hotărârii judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023 și emiterea unei noi decizii privind respingerea ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată sau remiterea cauzei spre rejudecare, în instanța de fond.

Colegiul civil consideră hotărârea emisă parțial neîntemeiată, ori circumstanțele cauzei nu au fost constatate în mod corect, astfel cererea de apel urmează a fi admisă, din următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

În conformitate cu art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Conform art. 90 lit. g), i) și l) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de efectuare a expertizei; cheltuielile de asistență juridică; alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.

Potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1^1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauza dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Colegiul reiterează că din materialele cauzei reiese cu certitudine faptul că pe parcursul examinării cauzelor nominalizate ***** a beneficiat de asistență juridică acordată de către avocatul Roman Crivenco, care a participat în şedinţele de judecată, a întocmit actele de rigoare şi a reprezentat interesele reclamantului *****.

Conform pct. 15, 16 din Recomandările privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobat prin Decizia Consiliului Uniunii Avocaţilor din Republica Moldova nr. 2 din 30.03.2012, pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţipersoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora.

Potrivit conținutului Hotărârii Consiliul Uniunii Avocatilor nr. 19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022 privind recomandările cuantumului onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele dejudecată a cheltuielilor de asistențăjuridică, un diapazon rezonabil și recomandabil penfru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova este între 70 si 170 euro/oră, deși avocații sunt absolut liberi să-și stabilească tarifele orare și în afara diapazonului menționat. Stabilirea unor tarife orare mai mari de 170 euro/oră sau mai mici de 70 euro/oră va depinde exclusiv de înțelegerea părților. Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: a. complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b. aportul avocatului la soluționarea cauzei; c. timpul și munca depusă de avocat; d. aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e. faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f. rezultatul obtinut; g. restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; h. natura și durata relației dintre avocat și client; i. experiența, reputația și abilitatea avocatului; j. justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k. suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Potrivit art. 63 alin. (1), (2) și (4) din Legea nr.1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, munca avocatului este remunerată din contul onorariilor primite de la persoanele fizice şi juridice. Mărimea onorariului se stabilește prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autoritățile publice sau de instanţa de judecată. Cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a

asistenţei juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă. Conform practicii CtEDO referitoare la cheltuielile de asistenţă juridică, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Astfel, la încasarea cheltuielilor pentru asistenţă juridică, instanța de fond a ţinut cont de complexitatea cauzei, de faptele stabilite, de volumul de lucru, apreciind necesitatea cheltuielilor, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Colegiul stabilește că solicitarea de încasare a cheltuielilor de asistență juridică, urmează a fi percepută din perspectiva anumitor factori și anume complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.), rezultatul obţinut, restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obţinute în cauză.

Totodată în speță, potrivit criteriilor de apreciere a cheltuielilor pentru asistența juridică, acestea sunt calificate de instanța de apel ca fiind reale - confirmate prin ordie de plată; necesare – acțiuni, utilitatea cărora nu provoacă dubii, Completului judiciar și ținând cont de importanța cazului pentru reclamant-rezonabile – nefiind excesive.

În viziunea instanței de apel, suma de 43000 lei, dispusă spre încasare de instanța de fond de la ***** în beneficiul *****, nu este rezonabilă și corectă, or, referitor la caracterul rezonabil al cheltuielilor suportate de reclamant urmează a fi apreciate critic.

Aici, Completul de judecată va reitera jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, potrivit căreia, instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

În această ordine de idei, instanța de apel consideră incorectă soluția instanței ierarhic inferioare, și aceasta pentru că, actele cauzei demonstrează în mod cert prestarea serviciilor de asistență juridică, însă nu au fost dovedite pe deplin.

Conform dispoziţiilor art.118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

La capitolul dat, este relevant de a menționa şi jurisprudența CEDO, conform căreia instanţele de judecată la soluționarea cererilor de încasare a cheltuielilor pentru asistență juridică, urmează să ia în considerare că partea care pretinde la compensarea acestora, necesită să prezinte dovada achitării onorariilor avocaților, adică copiile de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată.

Colegiul indică că suma cheltuielilor pentru asistență juridică, suportate de reclamant urmează a fi încasată în mărime de 25000 lei, constatînd ca sumă rezonabilă și suficientă pentru acoperirea cheltuielilor suportate.

Din cele ce preced, având în vedere că soluția emisă de prima instanță este una neîntemeiată, iar argumentele apelantului sunt fondate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de ***** și a modifica hotărârea contestată.

În conformitate cu art. 385 lit. b), art. 388 alin. (2), art. 389-390, 394 CPC, Colegiul civil al Curţii de Apel Chişinău,

DECIDE:

Se admite cererea de apel declarată de *****.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26.06.2023, în partea încasării cheltuielilor pentru asistență juridică suportate în pricina civilă, examinată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** privind rezoluțiunea contractelor de antrepriză, încasarea sumelor, penalităților de întârziere și a cheltuielilor de judecată (nr. 2c-1698/19), micșorând cuantumul cheltuielilor pentru asistență juridică, încasate ***** în beneficiul ***** de la 43000 lei (patruzeci și trei mii) la 25000 (douăzeci și cinci mii).

În rest, se menține hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 26.06.2023, emisă în procedura cererilor cu valoare redusă, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, înaintată de avocatul Crivenco Tatiana în interesele ***** împotriva ***** cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Decizie este irevocabilă și nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
judecătorul Anatol Pahopol

Judecătorii Ruxanda Pulbere

Dorin Dulghieru